

Парашутний спорт включає: класичний парашутизм; групову акробатику; купольну акробатику; фрістайл. Оскільки на Закарпатті є багато місць де за літній період досить вітряно, то число любителів такого відпочинку щоразу збільшується.

Повітряні кулі (теплові аеростати) здатні підійматися на висоту до 1000 м. Дальність повітроплавання залежить від сили вітру (в основному 20-30 км).

У Закарпатській області ідеальні передумови для такого неординарного виду спорту, як *дельтапланеризм та парашутизм*. Найбільш сприятливими умовами є території Рахівського, Перечинського, Великоберезнянського та частково інших районів області, зокрема с.Ждиніве Воловецького району [1].

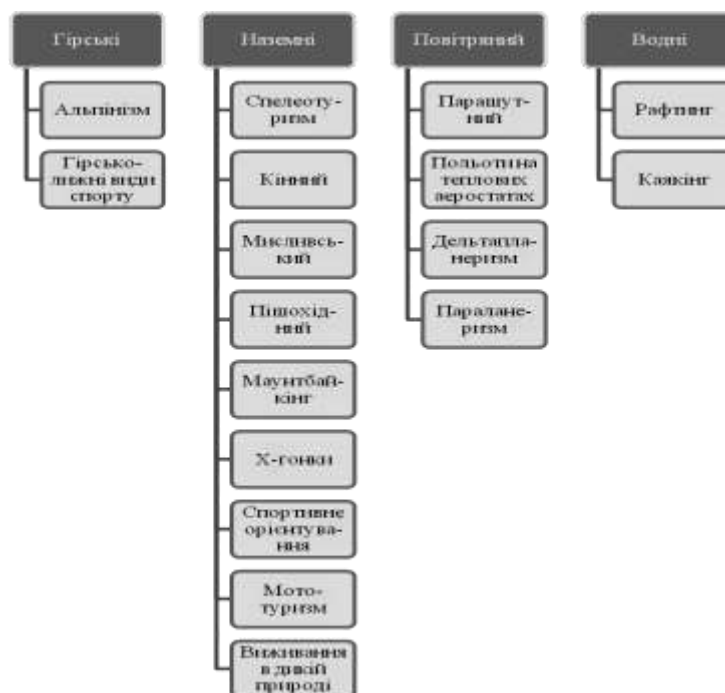

Рис. 1. Найпопулярніші види туризму на Закарпатті

До **водних видів** екстремального туризму відносять: рафтинг (спуск по гірських річках на байдарках), каякінг [4].

Рафтинг – спуск по гірських річках на байдарках (Виноградівський, Перечинський, Великоберезнянський, Ужгородський райони). Гірські річки Карпат, особливо навесні, повноводні й дуже підходять для тренувань. На перспективу доцільно розробляти рафтинг-тури різної категорії складності.

Все більшої популярності на світовому ринку туристичних послуг набуває *каякінг*. На Закарпатті цей спорт досить стрімко набуває розвитку.

Висновки: оздоровчо-спортивна діяльність на Закарпатті постійно розвивається, весь час з'являються нові її різновиди. Порівняно з Україною та Закарпатською областю екстремальний туризм закордоном розвинений набагато краще. Проте і для вітчизняного ринку туристичних послуг його розвиток при належному підході є перспективним, оскільки є досить позитивні умови для розвитку різних видів туризму.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гілецький Й.Р. Популярно про Українські Карпати та основні пішоходні маршрути / Й. Р. Гілецький – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2007. – 176 с.
2. Грушка О. Р. Туристичне краєзнавство: Монографія / О. Р. Грушка – К.: Либідь, 2008. – 270 с.
3. Масляк П.О. Рекреаційна географія. Навчальний посібник / П. О. Масляк – К.: Знання, 2008. – 343 с.
4. Скалій О.В. Спортивний туризм. Навчальний посібник / О. В. Скалій – Тернопіль: Навчальна книга «Богдан», 2009. – 304 с.

Герасимчук Д.

Науковий керівник – доц. Мариняк Я. О.

ОСНОВНІ ПРИРОДНО - ТУРИСТИЧНІ РЕГІОНИ ПОЛЬЩІ

Польща – це скарбниця пам'яток культури. Поляки – гостинний народ, що будує сучасну економіку і піклується про свою спадщину. Польщу щорічно відвідує понад десять мільйонів туристів, і кожен турист знаходить в Польщі для себе щось цікаве.

Більшість українців знають Польщу, як країну, яка має велику історичну спадщину, однак у багатьох регіонах прекрасні історичні об'єкти поєднуються з чудовою природою, про яку мало відомо.

Для людей, котрі обожають активний відпочинок і різноманітні подорожі закордоном, Польща стане чудовим відкриттям. Найкращі місяці для таких подорожей – весна і літо в період з травня по вересень.

Гостинне узбережжя. Польське узбережжя вважається одним з найдовших у Європі. Пляжі широкі, зручні і тільки піщані. Берегова лінія дуже різноманітна: на ній чергуються мальовничі, високі, що досягають навіть декількох десятків метрів, кліфи і широкі плоскі дюни. Завдяки смолистим сосновим деревам в районі лісосмуги повітря має цілющі властивості. Тому на польському узбережжі Балтійського моря побудовано велике число здравниць, відкритих цілий рік. Великою популярністю користується Колобжег, в якому є сольові мінеральні джерела (які використовуються при лікуванні різних хвороб ще з VII ст.) . На балтійських пляжах кожен знайде щось на свій смак: фешенебельні криті басейни з морською водою, водні атракціони, спортивні майданчики для гри у волейбол, пункти прокату моторних човнів, водних лиж, байдарок, вітрильників, дошок для віндсерфінгу.

Є на узбережжі також дикі, безлюдні куточки, де рано вранці ті, кому посміхнеться удача, можуть знайти справжні скарби – шматочки бурштину. Туристи можуть побачити мальовничі порти та старовинні маяки.

Варто відвідати розташовані на польському узбережжі національні парки. Волінський Національний парк займає всю площу Воліна, найбільшого польського острова. На території парку знаходяться охоронювані державою ділянки узбережжя, де живуть цінні птахи – орлан-білохвіст[7]. У свою чергу, в Словінському Національному парку, включеному в список резервату біосфери ЮНЕСКО, можна побачити найбільші в Центральній Європі рухливі дюни – висота деяких дюн досягає 40 м. Найбільш активні піщані дюни переміщуються зі швидкістю 10 м на рік. Головний туристичний центр регіону – місто Леба, засноване в XIII ст., яке в XVI було зруйноване штормами, засипане піском і припинило існування. Побудоване заново, місто стало чудовою стартовою базою для подорожей по піщаному узбережжю.

Унікальним місцем є Хельська коса, яка омивається водами з двох сторін, що стало причиною утворення двох типів мікроклімату: район з північного боку, на якому дують сильні вітри, користується великою популярністю у любителів віндсерфінгу, а на південній стороні, над захищеною смугою дюн і лісів, затокою, безвітряно і тепло[2].

Відпустка на польському узбережжі Балтійського моря може принести хороші сюрпризи шукачам пригод. Тут можна взяти напрокат акаланг, спуститися на дно і досліджувати затонулі старі кораблі. В даний час їх налічується 24. Можна також відправитися в подорож теплоходами, стилізованими під човни безстрашних вікінгів або кораблі епохи Христофора Колумба, а можна і найсучаснішими катамаранами, які має Польське Балтійське пароплавство. Скрізь прокладені цікаві маршрути для тих, хто вважає власні ноги найнадійнішим видом транспорту.

Мазури. На південь від приморського узбережжя простягається широка смуга Поозер'я – справжній рай для тих, хто любить ходити під вітрилами, подорожувати на байдарках, ловити рибу, збирати гриби, плавати і просто повільно гуляти лісом. Найбільш відомий район – Мазури або "край тисячі озер". На його території зосереджена 1 / 4 всіх водних ресурсів Польщі: кілька тисяч водойм, у тому числі найбільше в країні озеро Снярдви площею 113 км², що нагадує невелике море. Сполучені річками та каналами озера утворюють популярніший в Польщі маршрут для яхтсменів і байдарочників – "Великі Мазурські озера" [3].

Сувальщина. На північний схід від Мазур простягається менш відвідувана туристами Сувальщина. Цей район Польщі відрізняється від інших своєрідною красою післяльодовикового ландшафту. Природа щедро обдарувала Сувальщину складчастими плоскогір'ями, десятками озер з різноманітною береговою лінією, покритими лісом височинами, незліченними річками і струмками, глибокими ущелинами і тисячами валунів. Тут розташовано найглибше польське озеро – Ханьча (108,5 м), вода в якому вражає своєю неймовірною прозорістю, а також чудової краси озеро Вігри, що знаходиться в межах національного парку [5].

Кашуба. На захід від Мазур розташований інший чудовий район – Кашуба, де відсутні великі туристичні центри. Кашуба – це ідеальне місце відпочинку для сімей з маленькими дітьми, любителів турпоходів і завзятих романтиків, які визнають тільки намети. Крім чистих, мальовничих озер і річок, в Кашубі багато інших природних пам'яток. Через свою незвичну геологічну структуру, частина регіону називається Кашубською Швейцарією.

Тухольські бори. Соснові ліси у Тухольських борах, створюють своєрідний мікроклімат, який є дуже корисним для здоров'я. У цих місцях тихо і безлюдно. Можна проїхати на велосипеді більше 30 км і по дорозі не зустрінти жодного населеного пункту.

Національні парки і резервати природи. На території Польщі знаходяться 23 національних парків, які утворені з метою охорони неповторної краси та природних особливостей приморських куточків, озер, мають величезну природну цінність пущ, унікальних, у масштабі всієї Європи, річкових заплавів, вапнякових скель, печер і гір. Сім національних парків: Словінський, Біловезький, Кампінський, Баб'є-Гурський, Карконський, Татранський і Бещадський, входять до списку резервату біосфери ЮНЕСКО. Вони відкриті для туристів, яким створено всі умови, щоб відвідування парків було пізнавальним і незабутнім. Оплату за відвідування парків можна назвати символічною, зате обов'язкові для туристів правила перебування на їх території є дуже суворими: не можна сходити з зазначених стежок, ставити намети у непередбачених місцях, залишати сміття, полювати. Крім того, в Польщі є більше ста пейзажних парків і більше тисячі резерватів природи. Особливу цікавість мають резервати, які є середовищем проживання рідкісних тварин. У Біловезькій пущі і в резерваті курорту Мендзиздрое можна спостерігати за життям у природних умовах зубрів, кабанів, козуль і оленів [6].

"Польська Амазонка". Долини двох річок – Нарева і Бебжа називають "польською Амазонкою". Щоб переконатися у влучності цієї назви, потрібно просто приїхати в ці місця. Любителі пернатих більше ніде в Європі не знайдуть подібного місця проживання багатьох видів птахів. В долині Бебжа мешкають 270 видів пернатих, на

Нареві – 200. Під час осінніх і весняних перельотів туди злітаються величезні зграї. Подорожувати по парку можна на човні, пішки або на велосипеді, спостерігаючи за життям чубатих поганок, що знаходяться під загрозою вимирання виду деркачів, а також рідкісних в Європі крачок, диких гусей, бекасів, орлів, чапель, журавлів, чорних і білих лелек. На березі інколи можна зустріти лося, оскільки лосі особливо полюбили ці місця. В околицях Бебжа мешкає найбільше у Польщі стадо лосів, що налічує більше 500 особин.

Водний спорт. Польські озера ніби створені для занять водним спортом. Майже скрізь обладнані зручні пляжі і виділені спеціальні місця для купання, а у всьому регіоні діє мережа пунктів прокату спортивного та водного спорядження. Тільки деякі озера входять в так звану "зону тиші", куди заборонено в'їзд моторним човнам, катерам і екскурсійним теплоходам. Польські озера, безсумнівно, припадуть до душі також рибакам, які, якщо запасуться неабияким терпінням, мають шанс зловити щуку або сома вагою до 50 кг.

У Польщі позначено більше 2000 маршрутів спуску по бурхливих річках різного ступеня складності, призначених як для досвідчених, так і початківців байдарочників. Жоден вид туризму не користується в Польщі такою популярністю і загальною доступністю, як сплав по річці. Такі подорожі не вимагають ніякого особливого уміння, і в них можуть брати участь цілі сім'ї.

Сплав по річці можна влаштувати собі в індивідуальному порядку або в складі організованої туристичної групи. Спеціальні туристичні бюро забезпечують гідами, бронюють місця в готелях або на турбазах, організовують розважальні заходи. Перевагою таких подорожей є їх повна безпека, можливість познайомитися з новими місцями і людьми.

Найпопулярнішим байдарковим маршрутом в Польщі є спуск по річці Крутиня. Ця річка, довжина якої майже 100 км, тече через численні мальовничі озера. Крім того, що спуск руслом Крутиня вважається легким маршрутом, він ще дарує незвичайні естетичні враження[4].

Не меншою популярністю користуються сплави по інших річках. Серед них: Брда з її кількома байдарковими маршрутами, що ведуть через Битовське поозер'я і Тухольські бори, Радуні в Кашуба і Драва на Дравське поозер'я.

Гори і долини. Той, хто любить гори, повинен неодмінно приїхати до Польщі. Через південну частину країни протягнуті гірські ланцюги Карпат і Судет. У польських горах знаходяться десять національних парків. Усі маршрути прекрасно обладнані, однак на шляху не зустрінуться такі прикмети цивілізації, як: кафе швидкого харчування, асфальтовані дороги або приватні вілли[1].

Завдяки своєму вигідному географічному положенню, Польща славиться красою природи. Карпатські гори, вихід до Балтійського моря, великі ріки, розкидані по всій території країни мальовничі озера, а також досить розвинена туристична інфраструктура роблять відпочинок в Польщі вельми привабливим.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Стойко С., Гадач Е., Шимон Т., Михалик С. Заповідні екосистеми Карпат. – Львів: Світ, 1991. – 247 с.
2. Хельська коса [Електронний ресурс]. URL: <http://ostarbeiter.vn.ua/mierzeja-helska.html>
3. Мазурська озера [Електронний ресурс]. URL: <http://poizdka.net/951-mazurski-ozera-polscha.html>
4. Сембіда П. Рафтинг [Електронний ресурс]. URL: <http://www.kulturaludowa.pl/widok/221/2072>
5. Сувальщина. На самому прикордонні [Електронний ресурс]. URL: <http://www.rech-rospolita.ru/suvalshchina-na-samom-pograniche.html>
6. Національні парки в Польщі [Електронний ресурс]. URL: http://www.sciaga.pl/tekst/33899-34-parki_narodowe_w_polsce
7. Фелісяк С. Волінський національний парк. Розташування, розмір, історія
8. [Електронний ресурс]. URL: <http://www.wolinpn.pl/index.php?page=18>

В'яттик Я.

Науковий керівник – асист. Бронецький Р.В.

ХАРАКТЕРИСТИКА МІКРОКЛІМАТУ СПЕЛЕОСТРУКТУРИ 2-ГО РІВНЯ «ДОПЕРЕХІДНА» СУЛЬФАТНОЇ КАРСТОВОЇ ПОРОЖНИНИ ОЗЕРНА ПРИДНІСТРОВСЬКОГО ЛІВОБЕРЕЖНОГО КАРСТОВОГО РАЙОНУ

Постановка проблеми у загальному вигляді. Вплив антропогенного фактора на стан та функціонування карстових порожнин передбачити та визначити складно. Відвідування печер повинне бути обмежене певним лімітом максимально допустимого навантаження на карстові порожнини. Його обґрунтоване визначення можливе за умови наявності даних про вплив науковців чи екскурсантів на печеру. Антропогенний вплив може бути латентним або зовнішнім. Латентний – зміна мікрокліматичних параметрів внаслідок антропогенного впливу. Зовнішній – руйнування і забруднення печери внаслідок нераціонального користування. Мікрокліматичні дослідження дають змогу визначити стан мікроклімату під час антропогенного навантаження та за його мінімальної наявності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Мікрокліматичні дослідження в печері Озерна проводились в перших експедиціях тернопільських спелеологів клубу «Поділля» та нерегулярно у 70-тих рр. На жаль, дані втрачені. Згодом, протягом 2006-2014 рр. мікрокліматичні дослідження печери Озерна проводили спелеологи київського клубу «Земляне» під керівництвом В. Удовиченка та у 2011-2014 рр. спелеологи клубу «Поділля» під керівництвом Д. Кузнєцова.